

Махиня Т. А. Інтеграція масових відкритих онлайн курсів у процес підготовки менеджерів освіти в умовах магістратури / Махиня Тетяна // Електронне наукове фахове видання «Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка»». – № 10 (19). – 2020. – Режим доступу до журн. : <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/306/277> ([https://doi.org/10.33296/2707-0255-10\(19\)-17](https://doi.org/10.33296/2707-0255-10(19)-17))

УДК 37.091:37.014.5

<https://orcid.org/0000-0003-4065-0465>

МАХИНЯ Тетяна Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри педагогіки,
адміністрування і спеціальної освіти
Навчально-науковий інститут
менеджменту та психології
Державний вищий навчальний заклад
«Університет менеджменту освіти»

ІНТЕГРАЦІЯ МАСОВИХ ВІДКРИТИХ ОНЛАЙН КУРСІВ У ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ

У статті наводяться проміжні результати дослідження, що ґрунтується на матеріалах анонімного онлайн опитування 107 здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Управління навчальним закладом» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», які навчалися у 2018-2020 роках у ДЗВО «Університет менеджменту освіти», щодо доцільності впровадження масових відкритих онлайн курсів у їх магістерську підготовку.

На основі контент-аналізу анотацій та програм масових відкритих онлайн курсів, представлених на платформах Prometheus, EdEra та ВУМ online, а також досвіду проходження МВОК студентами УМО у період з 2017 по 2020 роки, розроблено таблицю їх відповідності до загальних компетентностей здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Управління навчальним закладом» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Студенти виявили зацікавленість до можливості перезарахування годин, прописаних у сертифікаті за результатами проходження масового відкритого онлайн курсу за вибором на одній із відкритих безкоштовних платформ, як частину обов'язкового індивідуального завдання при виконанні самостійної роботи здобувачем у міжсесійний період. Встановлено, що інтеграція МВОК у підготовку майбутніх менеджерів освіти дасть максимальний ефект при дотриманні здобувачами академічної доброчесності, високої самоорганізації та

зацікавленості у тематиці висвітлених питань. Наведено перелік таких курсів при вивченні окремих дисциплін.

У ході анонімного опитування та інтерв'ю здобувачів встановлено оптимальну частку МВОК (не більше 50 %) від загального числа годин, відведених на самостійне опанування дисципліни. При цьому встановлено, що МВОК не мають замінити собою інших видів завдань для самостійної роботи та повинні бути погоджені з викладачем, як такі, що максимально поглиблюють обізнаність з тієї чи іншої теми дисципліни; поповнюють практичний інструментарій здобувача; сприяють розширенню кругозору та відкриттю нових перспектив у певному управлінському питанні, мотивують займатися окремими питанням (темами) більш сфокусовано та дозволяють поглянути на певне питання з іншого боку, можливо, відмінного від погляду викладача.

Ключові слова: магістратура, управління навчальним закладом, менеджер освіти, керівник, масовий відкритий онлайн курс, Prometheus, EdEra, ВУМ online

Вступ. Підготовка майбутніх менеджерів освітніх закладів відбувається за освітньо-професійною програмою «Управління навчальним закладом» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженою в установленому порядку Вченою радою Університету менеджменту освіти України [20] з урахуванням Стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України № 959 від 10 липня 2019 року [23].

Метою цієї програми є підготовка менеджерів освіти нового покоління, здатних ідентифікувати та вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері управління закладом освіти, їх підрозділів, підсистем для задоволення освітніх потреб держави, суспільства, освітніх установ і закладів, осіб, що навчаються.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання Стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти конкретизується у дисциплінах загально-професійної підготовки та вільного вибору навчального плану підготовки здобувачів ОПП «Управління навчальним закладом» другого (магістерського) рівня вищої освіти [18].

В умовах заочної форми навчання передбачає при вивченні кожної дисциплін відведення на самостійну роботу до 90% часу від загального навчального навантаження. Таким чином ефективна організація самостійної роботи студенті значною мірою впливає на результативність підготовки майбутнього фахівця – розвиток особистості здобувача, формування його як творця, здатного не лише самостійно здобувати знання, а й реалізувати їх відповідно до практичних вимог сьогодення.

Традиційно до видів самостійної роботи відносять репродуктивну (розв'язування типових задач, заповнення схем, таблиць); реконструктивну (доповнення лекцій викладача, складання планів, конспектів, тез та ін); евристичну (написання есе, рецензій, творів, схем-конспектів, розробка ментальних карт, розв'язання творчих завдань) та дослідницьку (проведення опитувань та наукових досліджень). Проте останнім часом у науковій літературі увага дослідників сконцентрована на ще одному виді самостійної роботи – безкоштовні масові відкриті онлайн курси (далі – МВОК), перевагами яких є інтерактивність та швидкий зворотній зв'язок; можливість навчатися у зручний час на будь-якому пристрої; безкоштовний доступ до найновішої інформації, дидактичних матеріалів, сучасних технологій та практичних кейсів; можливість переймати досвід від найкращих університетів, експертів галузі та викладачів тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що питання розвитку МВОК та окремі питання масової і відкритої освіти розглянуто у роботах зарубіжних науковців таких, як С. Бедфорд, Т. Бейц, Т. Бівен, Б. Блум, Р. Боят, Л. Бреслоу, К.Грейн, Д. Глонс, Р. Джеффри, Р. Маєр, Д. Нік, Е. Персер, Дж. Робертс, Д. Стівен, А. Тейт, М. Уейт та інших.

Різні аспекти професійної підготовки керівників закладів освіти в умовах магістратури розкриті у наукових роботах Ю. Атаманчука, В. Береки, Л. Карамушки, Г. Кашкарьова, В. Крижка, М. Малигіної, А. Светлорусової.

Теоретичні та практичні аспекти впровадження в освітній процес інформаційно-комунікаційних технологій у системі дистанційного навчання та

створення дистанційних курсів розглянуто у працях таких українських вчених, як В. Биков, В. Лапінський, В. Олійник, О. Самойленко, Є. Смирнова-Трибульська, О. Співаковський, О. Спірін, М. Шишкіна.

Дослідження МВОК та їх впровадження в освітню практику стали предметом досліджень у розрізі формування і розвитку критичного мислення студентів (О. Конотоп [15]), англійської мови (Г. Шалацька [5]); української мови (Т. Шарова, С. Шаров [29-30]), інформаційних технологій (О. Семеніхіна, А. Юрченко, А. Сбруєва, А. Кузьмінський, О. Кучай, О. Біда [26]), технічної освіти (В. Буцький, Л. Буцька [10]), дошкільної освіти (Т. Терлецька [27]), інженерної освіти (В. Олійник, О. Самойленко, І. Бацуровська, Н. Доценко, О. Горбенко [2]), загального огляду україномовних платформ (Г. Кузьменко та О. Хорольський [16], Т. Махиня [17], С.Петренко [22], Т. Шарова [31], Б. Шуневич та Н. Рак [32]).

Теоретичні і методичні засади освітньо-наукової підготовки магістрів в умовах масових відкритих дистанційних курсів стали об'єктом дослідження І. Бацуровської [9], яка звертає увагу на необхідності удосконалення підготовки майбутніх магістрів до освітньо-наукової роботи в умовах масових відкритих дистанційних курсів через модернізацію навчальних планів і програм підготовки за різним освітнім рівнем та оновлення навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін, що і обумовило проблему нашого дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою нашого дослідження є вивчення можливості інтеграції безкоштовних україномовних МВОК у процес підготовки майбутніх менеджерів закладів освіти в умовах магістратури.

Поставлена мета вимагає вирішення таких завдань:

- провести опитування здобувачів освітньої програми «Управління навчальним закладом» щодо доцільності інтеграції МВОК у підготовку майбутніх менеджерів закладів освіти;
- проаналізувати зміст окремих онлайн курсів на предмет відповідності їх загальним компетентностям Стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Вивченню можливостей впровадження МВОК та їх інтеграції у навчальну програму підготовки майбутніх магістрів менеджменту освіти передував моніторинг 20 сайтів, що пропонують до уваги користувачів безкоштовні онлайн платформи для самоосвіти, та аналіз змісту окремих курсів у співвідношенні до змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання Стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти та освітніх програм «Управління навчальним закладом», затверджених в установленому порядку Вченою радою Університету менеджменту освіти у 2018-2020 роках.

Дослідження ґрунтується на результатах онлайн опитування 107 здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Управління навчальним закладом», які навчалися у 2018-2020 роках в Університеті менеджменту освіти за заочною формою навчання щодо доцільності впровадження МВОК. Здобувачів було розподілено у дві групи – 55 осіб, які зголосилися у рамках вивчення окремих дисциплін пройти навчання на одному чи декількох МВОК та 52 особи, для яких такі курси або не пропонувалися як обов'язкові, або вони не виявили бажання взяти участь у проходженні курсів.

По завершенню навчання, серед 107 здобувачів було проведено анонімне онлайн опитування щодо того, чи доцільно впроваджувати під час навчання в університеті проходження МВОК як обов'язкової складової у рамках вивчення окремих дисциплін за рахунок годин на самостійне вивчення. Треба зазначити, що під час навчання постійно проводилися бесіди щодо роз'яснення особливостей МВОК, їх переваг та недоліків з усіма здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Управління навчальним закладом».

Результати відповідей респондентів щодо доцільності запровадження МВОК у підготовку майбутніх менеджерів закладів освіти представлено відповідно на рисунку 1.

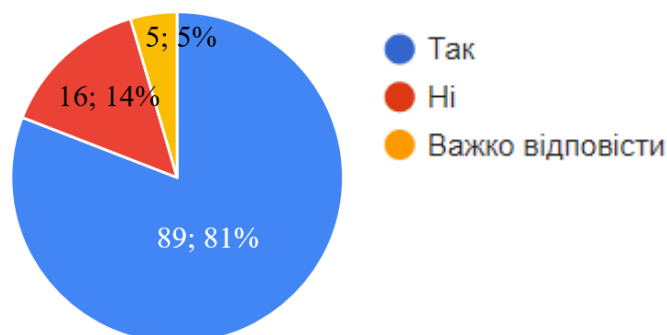

Рис. 1. Результати опитування здобувачів ДЗВО УМО щодо доцільності запровадження МООС у підготовку майбутніх менеджерів закладів освіти (107 відповідей)

Як можна побачити з рисунку, значна частина респондентів зазначила про доцільність запровадження такого виду самостійної роботи. При цьому проходження онлайн курсів у рамках годин самостійної роботи при вивченні окремих дисциплін виправдало наші очікування, що підтверджується результатами анонімного опитування 55 здобувачів, які пройшли хоча б один із МООС під час навчання в УМО, наведеного у таблиці 1.

Таблиця 1.

Порівняння особистих здобутків 55 здобувачів, які пройшли хоча б один МВОК під час навчання та можливості при проходженні МВОК за результатами опитування здобувачів УМО (107 відповідей)

Здобутки /можливості здобувачів при опрацюванні МВОК	Кількість відповідей здобувачів (%)	
	Із 55 осіб, які пройшли хоча б один МВОК	Із 52 осіб, які не проходили МВОК
Поглибило / поглибить обізнаність з тієї чи іншої теми дисципліни	40 (76 %)	25 (47%)
Додало / додасть нових інструментів до власного практичного інструментарію	36 (68 %)	19 (36%)
Сприяло / сприятиме розширенню кругозору та відкриттю нових перспектив у певному питанні (темі)	32 (60 %)	23 (43 %)
Дозволило / дозволить поглянути на проблему з тієї чи іншої теми дисципліни з погляду експертів та викладачів інших установ та закладів освіти	25 (47 %)	22 (42 %)

Мотивувало / мотивуватиме займатися певним питанням (темою) більш сфокусовано, наполегливо	23 (43 %)	21 (40 %)
Дозволяє / дозволить одночасно із навчанням отримати сертифікат про проходження онлайн курсу для перезарахування годин на підвищення кваліфікації (відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 800 від 21 серпня 2019 р.)	23 (43 %)	26 (49 %)

Як бачимо із таблиці 1, на перше місце для здобувачів, які пройшли хоча б один МВОК, вийшли чинники, що свідчать про зацікавленість тематикою онлайн курсів та високу самоорганізацію (всі 55 осіб завершили успішно навчання, про що свідчить відповідний сертифікат). Можливість одночасно із навчанням отримати сертифікат про проходження МВОК для перезарахування годин на підвищення кваліфікації відзначили 43 % із 55 опитаних.

У той же час, за результатами паралельного опитування 52 здобувачів, які у рамках навчання не проходили жодного МВОК, на перше місце вийшла можливість одночасно із навчанням отримати сертифікат про проходження онлайн курсу для перезарахування годин на підвищення кваліфікації, про що відзначили 49 % із 52 опитаних.

Результати опитування здобувачів, які пройшли хоча б один із МООС під час навчання в УМО, про те, що найбільше запам'яталося при опрацюванні МООС, представлено на рисунку 2.

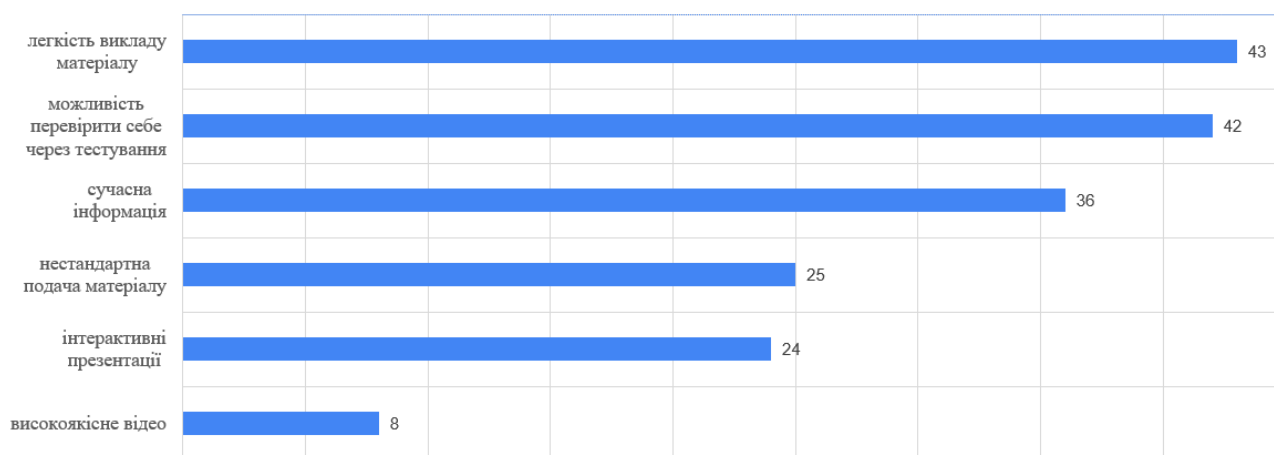

Рис.2. Що найбільше запам'яталося при опрацюванні МООС?

На основі моніторингу сайтів, що пропонують до уваги користувачів безкоштовні онлайн платформи для самоосвіти встановлено, що найбільш поширеними серед україномовних платформ МООС слід виділити Prometheus,

студію онлайн освіти Education Era (EdEra) та Відкритий Університет Майдану (ВУМ).

Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus позиціонує себе як перший та найбільший проект безкоштовної освіти для всіх та кожного в Україні, місія якого зробити найкращі курси від провідних викладачів, університетів та організацій світу доступними для всіх. Prometheus невпинно розвивається з 2014 року та зростає, збільшує кількість доступних курсів та впроваджує новітні навчальні методи для всіх. На даний момент на платформі представлено 143 курси, згруповані за 6 циклами [3].

Слід звернути увагу на той факт, що Prometheus є суб'єктом надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних працівників згідно з КВЕД 85.59 в Національному класифікаторі України. Відтак, серед циклу курсів Prometheus, є цикл «підвищення кваліфікації вчителів», що містить 11 онлайн-курсів, які повністю відповідають вимогами Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (Постанова КМУ від 21 серпня 2019 р. №800 зі змінами та доповненнями від 27 грудня 2019 р. №1133). Сертифікати цих онлайн-курсів можуть бути офіційно зараховані як підвищення кваліфікації для вчителів.

EdEra – український освітній проект, що створює повноцінні онлайн-курси та супроводжувальні матеріали широкого профілю [1]. Мета проекту – зробити освіту в країні доступною та якісною на зразок західних найкращих освітніх ініціатив. Студія онлайн освіти EdEra розпочала свою діяльність у 2014 році з розробки курсів для школярів, які готували їх до ЗНО. На даний момент на платформі розміщено 61 онлайн курс, частина з яких розроблена у співпраці з Міністерством освіти і науки України.

Так само, як і для курсів Prometheus, відповідно до Постанови КМУ від 21 серпня 2019 р. №800, за рішенням педагогічної ради закладу освіти курси EdEra зараховуються вчителям до підвищення кваліфікації. Підставою для зарахування курсів EdEra є наявність сертифікату та програми курсу, що можна завантажити на сторінці курсу. Для прикладу, онлайн-курс для вчителів початкової школи від

EdEra відповідно до Наказів МОНУ № 34 та №36 від 15.01.2018 р. є одним із обов'язкових етапів підвищення кваліфікації педагогів у рамках реформи Нової української школи.

Відкритий Університет Майдану (ВУМ) позиціонує себе як першу дистанційну платформу громадянської освіти. Відповідно, у першу чергу, ВУМ поширює ідеї і сприяє розвитку громадянського суспільства в Україні [12]

Місія ВУМ – допомогти зробити перший крок у самоосвіті та пошуку відповіді на ключові питання для кожної самодостатньої людини: «Яке моє місце у цьому світі?» та «Яка діяльність чи справа приносить мені справжнє захоплення та задоволення?».

На даній платформі містяться навчальні курси, сформовані з відео-лекцій, практичних завдань та контрольних запитань (для перевірки набутих знань), згруповані за 6 рубриками:

- особиста ефективність (взаємодія з власними цілями);
- комунікативна ефективність (взаємодія з іншими людьми, як інша людина);
- соціальне підприємництво (взаємодія з іншими людьми, як агент змін);
- розуміння світового контексту (взаємодія зі світом);
- взаємодія з органами влади (взаємодія із владою)
- формування і розвиток громад (взаємодія із громадою).

Це курси від провідних викладачів бізнес-шкіл, громадського сектору, практиків з бізнесу та соціальної сфери, а тому онлайн-курси пов'язані з такими напрямками як персональний розвиток, реалізація потенціалу, підприємництво, формування відкритого суспільства в Україні.

Станом на 29.09.2020 р. на платформі зареєстровано 82030 слухача, що є потенційними агентами змін, здатними перетворити отримані під час навчання інструменти та навички для перетворення власних ідей на проекти, ініціативи, організації, що, у свою чергу, забезпечить у майбутньому якісні зміни в українському суспільстві. Зокрема, за статистикою платформи, видано 37634 сертифікати про завершення навчання на одному з 69 наявних курсів.

Треба зазначити, що на відміну від МВОК, розміщених на платформах Prometheus та EdEra, для курсів ВУМ online немає можливості завантажити затверджену програму курсу, а кількість годин у сертифікаті відповідає кількості годин відеолекцій. Для прикладу, у сертифікаті про проходження МВОК «Вступ до критичного мислення» від ВУМ online прописано 0:42 год відеолекцій у той час, як у сертифікатах МВОК від Prometheus прописується від 30 годин, що включає час на самостійне опрацювання додаткових матеріалів та час на підготовку й проходження проміжного та заключного тестування.

Цей факт відіграє неабияку роль, оскільки серед критеріїв, яким керувалися здобувачі при обранні курсів 49 з 107 відзначили необхідність наявності сертифікату за результатами проходження МВОК та 41 зі 107 респондентів відзначили можливість одночасно із навчанням отримати сертифікат про проходження МВОК для перезарахування годин на підвищення кваліфікації відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 800 від 21 серпня 2019 р.

Критерії, якими керувалися здобувачі при обранні того чи іншого курсу, подані на рисунку 3.

Рис.3. Критерії обрання курсу МООМ (107 відповідей)

На основі контент-аналізу анотацій та програм МВОК, представлених на платформах Prometheus, EdEra та ВУМ online, а також особистого досвіду

проходження МВОК у період з 2017 по 2020 роки та відгуків 55 здобувачів ДЗВО УМО, нами розроблено таблицю їх відповідності до загальних компетентностей здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Управління навчальним закладом» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування». При цьому загальні компетентності, що формуються у майбутніх менеджерів освіти, виступають універсальними компетентностями, важливими для їх успішної подальшої професійної та соціальної діяльності, а також для особистісного розвитку майбутніх керівників.

Таблиця 2.

Співставлення МВОК україномовних платформ Prometheus, EdEra та ВУМ online та загальних компетентностей здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Управління навчальним закладом» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ		
Prometheus	EdEra	ВУМ online
ЗК1. ЗДАТНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ НА ВІДПОВІДНОМУ РІВНІ.		
- Наукова комунікація в цифрову епоху (90 год);	- Академічна доброчесність (4 год)	- Академічна доброчесність в університеті (0,1 кредитів ЄКТС);
ЗК2. ЗДАТНІСТЬ ДО СПІЛКУВАТИСЯ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ІНШИХ ПРОФЕСІЙНИХ ГРУП РІЗНОГО РІВНЯ (З ЕКСПЕРТАМИ З ІНШИХ ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ/ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ).		
- Комунікаційні інструменти для побудови репутації (без вказування годин); - Діалог та медіація: Шлях до порозуміння (30 год);	- Ефективні комунікації для освітніх управлінців (без вказування годин);	- Вступ до медіації (2:07 год відеолекцій)
ЗК3. НАВИЧКИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.		
- Цифрові комунікації в глобальному просторі (без вказування годин); - Word та Excel: інструменти і лайфхаки (36 год); - Візуалізація даних (без вказування годин); - Основи інформаційної безпеки (без вказування годин);	- Бери й роби. Змішане та дистанційне навчання (20 год); - Про дистанційний та змішаний формати навчання. Онлайн-курс для вчителів та керівників шкіл (50 год); - Про дистанційний та змішаний формати навчання.	- Цифрова безпека та комунікації в онлайні (1:41 год відеолекцій); - Інформаційна безпека у цифровому світі (2:55 год відеолекцій)

	Онлайн-курс для педагогів та керівників закладів професійно-технічної освіти (ПТО) (30 год); - #blend_it: опануємо змішане навчання. Онлайн-курс для викладачів та працівників адміністрації закладів вищої освіти (у доопрацюванні)	
ЗК4. ЗДАТНІСТЬ МОТИВУВАТИ ЛЮДЕЙ ТА ПРОГНОЗУВАТИ СПІЛЬНУ МЕТУ.		
- Впровадження інновацій в школах (60 год); - Стартуємо до успішної школи (30 год); - 30 кроків до нової української школи: навчаємо громадянина (онлайн посібник без надання сертифікату);	- Участь батьків у організації інклюзивного навчання (3 год);	- Стратегічне маркетингове управління бізнес- і соціальними проектами (2:49 год відеолекцій);
ЗК5. ЗДАТНІСТЬ ДІЯТИ НА ОСНОВІ ЕТИЧНИХ МІРКУВАНЬ (МОТИВІВ).		
- Основи лобювання (без вказування годин); - Боротьба з корупцією (без вказування годин); - Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти (80 год); - Культура толерантності: як побудувати суспільство, комфортне для всіх (без вказування годин);	- Права людини в освітньому просторі (10 год); - Недискримінаційний підхід у навчанні (30 год);	- Залучайте найкращих – створюйте робочі місця без дискримінації (1:55 год відеолекцій);
ЗК6. ЗДАТНІСТЬ ГЕНЕРУВАТИ НОВІ ІДЕЇ (КРЕАТИВНІСТЬ).		
- Дизайн-мислення в школі (30 год); - Дизайн-мислення для інновацій (без вказування годин);	- Управління школою. Практикум (30 год);	- Креативне мислення (1:38 год відеолекцій); - Сталий розвиток: нова філософія мислення (0,4 кредитів ЄКТС); - Інтегральна динаміка. Еволюція мислення, лідерства, економіки і політики (2:47 год відеолекцій); - Стратегічне мислення (без вказування годин);
ЗК7. ЗДАТНІСТЬ ДО АБСТРАКТНОГО ТА КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ, АНАЛІЗУ ТА СИНТЕЗУ.		
- Критичне мислення для освітян (сертифікат 30 год) - Медіаграмотність для освітян (60 год);	- Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності (сертифікат 9 год); - Фактчек: довіряй-перевірай (15 год).	- Вступ до критичного мислення (0:42 год відеолекцій)

- Медіаграмотність: практичні навички (30 год) - Освітні інструменти для критичного мислення (60 год); - Наука повсякденного мислення (80 год).		- Верифікація в Інтернеті (3:36 год відеолекцій).
---	--	---

Узагальнені таблицею МВОК дозволять інтегрувати їх до конкретних предметів, якими передбачено набуття вищевказаних загальних компетентностей у рамках виконання самостійної роботи. Зупинимося на конкретних прикладах інтеграції МВОК при підготовці майбутніх магістрів закладів освіти.

Відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти атестація здобувачів здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, яка передбачає розв'язання складної задачі або проблеми в сфері менеджменту, що потребує здійснення досліджень та/або інновацій і характеризується комплексністю і невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів економічної науки. Мова йде про опанування загальної компетентності **ЗК1. ЗДАТНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ НА ВІДПОВІДНОМУ РІВНІ**

Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.

Саме тому, доцільно буде доповнити курс «Методологія та організація наукових досліджень» 4-годинним онлайн курсом «**Академічна доброчесність**» від EdEra [8], «**Академічна доброчесність в університеті**» від ВУМ online [7] чи більш об'ємним 90-годинним онлайн курсом «**Наукова комунікація в цифрову епоху**» від Prometheus [19].

Курс «Наукова комунікація в цифрову епоху» розроблений викладачами та співробітниками Національного університету «Києво-Могилянська академія» у співпраці з компанією «CLARIVATE ANALYTICS», ГО «ЕЛІБУКР» та

проектом «FOSTER» на основі трирічного досвіду викладання в Докторській школі імені родини Юхименків Національного університету «Києво-Могилянська академія», проведення численних тренінгів та семінарів в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» та інших університетах України.

Запровадження курсу «Наукова комунікація в цифрову епоху» дозволить майбутнім менеджерам закладів освіти розширити науковий інструментарій щодо підготовки та написання наукових досліджень в умовах магістратури, опанувати стратегії ефективного пошуку наукової інформації в інтернеті, основні поняття наукометрії та бібліометрії тощо, що в свою чергу максимально сприятиме формуванню додаткової спеціальної компетентності фахівця – здатності планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження, презентувати їх результати [20].

Зважаючи на все вищевикладене, необхідно наголосити на дотриманні здобувачами академічної доброчесності: складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без будь-якої допомоги сторонніх осіб; надавати для оцінювання лише результати власної роботи; мати лише один обліковий запис на сайті та не надавати його в користування іншим людям; не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити результати чи погіршити/покращити результати інших студентів; не публікувати на форумах курсів питання та відповіді на них, що використовуються в межах курсу для оцінювання знань студентів.

Опрацювання одного МВОК на вибір **«Ефективні комунікації для освітніх управлінців»** від EdEra [13] чи **«Комунікаційні інструменти для побудови репутації»** від Prometheus [14] вже стало обов'язковою складовою індивідуального завдання при вивченні авторської дисципліни вільного вибору здобувачів «Діяльність закладу освіти у сфері зв'язків з громадськістю», оскільки їх змістова складова максимально посилює як загальну компетентність фахівця ЗК 2. ЗДАТНІСТЬ ДО СПІЛКУВАТИСЯ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ІНШИХ ПРОФЕСІЙНИХ ГРУП РІЗНОГО РІВНЯ (З ЕКСПЕРТАМИ З ІНШИХ

ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ/ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ), так і спеціальну СК5. ЗДАТНІСТЬ СТВОРЮВАТИ ТА ОРГАНІЗОВУВАТИ ЕФЕКТИВНІ КОМУНІКАЦІЇ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ [20].

Дані МВОК спрямовані на формування розуміння ролі та місця стратегічних комунікацій у системі управління та нівелювання стереотипів щодо побудови комунікацій; опанування ключових технік та інструментів для побудови власної репутації (починаючи з правильного резюме, розміщення інформації про свій професійний досвід у соціальних мережах та просування свого профілю); просування послуг, товарів чи соціально важливих повідомлень (визначення цільових груп та їх потреб, креативність, інструменти для медіа відносин та інформаційної діяльності); успішної побудови репутації організації та компанії (створення комунікаційних планів та стратегій, оцінка успішності)., що роблять комунікацію ефективною; набуття практичних навичок розробки та реалізації комунікаційних кампаній з використанням різних мультимедійних інструментів.

Загальна компетентність ЗК 3. НАВИЧКИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ є наскрізною універсальною компетентністю, проте рівень володіння цифровою компетентності здобувачів ОПП «Управління навчальним закладом» достатньо широкий від базового до експертного у термінах європейської рамки цифрових компетентностей для громадян DigComp 2.1 [25]. Відтак, постає необхідність у «підтягуванні» цифрових навичок та цифрової грамотності майбутніх менеджерів закладів освіти в умовах магістратури, що в свою чергу, співвідноситься із Концепцією розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки [24]. В умовах заочної форми навчання МВОК стає незамінним інструментом індивідуалізації розвитку цифрових навичок та цифрової грамотності майбутніх менеджерів закладів освіти.

Зокрема, МВОК «**Цифрові комунікації в глобальному просторі**», розміщений на онлайн платформі **Prometheus**, розрахований на всіх, хто хоче навчитись працювати із інформаційними технологіями **на базовому рівні**

цифрової компетентності у термінах DigComp 2.1 [25] та опанувати нові знання й поширювати інформацію за допомогою інструментів цифрових комунікацій та спрямований на набуття практичних навичок забезпечення інформаційної підтримки своїх проектів за допомогою цифрових комунікацій, опанування ключових складників роботи в інформаційному середовищі [28].

Мета МВОК «Цифрові комунікації в глобальному просторі» – поширити знання про інформаційні технології серед усіх зацікавлених нефахівців, які не мають базових навичок технологічного спрямування, але прагнуть більше дізнатися про галузь, навчитися працювати в інформаційному середовищі, а саме: основні сучасні операційні системи; види web-ресурсів та специфіку їх створення й використання у сучасному інформаційному просторі; хмарні технології; інструментарій роботи із соціальними мережами; цифровий етикет; захист web-ресурсів та інформаційна безпека.

Майбутньому фахівцю – менеджеру освіти будь-якого рівня – доведеться так чи інакше вести документацію у текстовому редакторі Word та здійснювати аналіз даних у табличному процесорі Excel: готувати звіти та аналітичні довідки, узагальнювати дані у таблицях та діаграмах, проводити тарифікацію та вести облік виконання кошторису тощо. 36 годинний МВОК «**Word та Excel: інструменти і лайфхаки**», розміщений на онлайн платформі **Prometheus**, спрямований на поглиблення первинних навичок звичайного набору тексту у Word та використання функції суми для підбиття підсумків в Excel до майстерного документоведення та професійного опанування інструментів аналітики [6]. Даний курс стане у нагоді саме тим здобувачам, які вже мають базовий рівень цифрової компетентності і хотіли б її підвищити **до середнього рівня цифрової компетентності** у термінах DigComp 2.1 [25].

МВОК «**Візуалізація даних**», розміщений на онлайн платформі **Prometheus**, розрахований на всіх, хто хоче навчитись представляти та візуалізувати результати свого аналізу так, щоб це найкраще сприймалось іншими людьми, які часто не є фахівцями в цій галузі. Увага курсу зосереджена на правильному кодуванні даних через опанування наступних тем:

- Візуалізація та її типи.
- Стандартні елементи візуалізації даних. Графіки та їх типи. Ефективні види графіків
- Візуальний аналіз даних
- Інфодизайн. Головна ідея візуалізації
- Алгоритм для створення інфографіки
- Мнемонічні правила інфодизайну
- Особливості візуального сприйняття
- Класичні принципи інфодизайну
- Робота з кольором
- Стратегії - як зменшити складність візуалізацій
- Карти (статичні та інтерактивні)
- Огляд інструментів [11].

Даний курс підійде здобувачам, які хотіли б підвищити свою цифрову компетентність до **вищого рівня** у термінах DigComp 2.1 [25].

Ряд МВОК із цифрової безпеки, серед яких **«Основи інформаційної безпеки»** [21], розміщений на онлайн платформі **Prometheus**, а також курси **«Цифрова безпека та комунікації в онлайні»** та **«Інформаційна безпека у цифровому світі»**, розміщені на платформі **ВУМ online** [12] відповідають **вищому рівню цифрової компетентності** у термінах DigComp 2.1 [25]. Головна мета цих курсів – донести до здобувачів базові правила поведіння з персональною інформацією в умовах онлайн комунікації та опанувати навички кібербезпеки для захисту себе, своєї родини та інформаційного середовища освітніх проектів.

Представлені на платформі **EdEra** МВОК **«Бери й роби. Змішане та дистанційне навчання»**, **«Про дистанційний та змішаний формати навчання. Онлайн-курс для вчителів та керівників шкіл»**, **«Про дистанційний та змішаний формати навчання. Онлайн-курс для педагогів та керівників закладів професійно-технічної освіти (ПТО)»** та майже запущений **«#blend_it: опануємо змішане навчання. Онлайн-курс для**

викладачів та працівників адміністрації закладів вищої освіти» [1] виводять здобувачів на більш високий **експертний рівень цифрової компетентності** у термінах DigComp 2.1 [25]. Заслуговує на увагу той факт, що дані курси розроблені Міністерством освіти і науки України спільно зі студією онлайн-освіти EdEra у рамках програми підвищення кваліфікації відповідної категорії педагогічних працівників та керівників закладів освіти.

У рамках цих курсів здобувачі мають змогу ознайомитися з організацією двох форм навчання у школі, закладах професійно-технічної чи вищої освіти – дистанційного, коли учасники віддалені одне від одного і взаємодіють за допомогою сучасних цифрових технологій та змішаного, що поєднує дистанційне та очне навчання.

Заслуговує на схвалення впровадження у даних курсах пірінгової взаємодії. «Така форма є досить популярною для реалізації формувального оцінювання онлайн, оскільки вимагає менше ресурсів для впровадження та дозволяє охопити широку аудиторію» [27]. Проте, якщо для окремих курсів можна піддавати сумніву можливості студентів, які ще не опанували певний предмет, то в умовах магістерської підготовки майбутніх менеджерів, значна частина яких вже є керівниками цей підхід виправдовує себе.

Успішне проходження даних курсів, що відповідає від 20 до 50 годин сертифікату, може бути перезараховано здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Управління навчальним закладом» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» у рамках самостійного роботи з вивчення окремих дисциплін за наявності сертифікату, яким передбачено набуття ЗК 3. **НАВИЧКИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**. Зокрема, проходження МВОК може бути одним із індивідуальних завдань з вивчення дисципліни «Управління інформаційними зв'язками», «Освітні технології», «Професійна компетентність керівника закладу освіти» тощо.

Опрацювання одного МВОК на вибір «Критичне мислення для освітян», «Медіаграмотність для освітян», «Медіаграмотність: практичні навички», «Освітні інструменти для критичного мислення» та «Наука повсякденного мислення» від Prometheus, які входять у цикл курсів «Prometheus. Підвищення кваліфікації для вчителів» [4], а також курси «Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності» і «Фактчек: довіряй-перевіряй» від EdEra [1] та «Вступ до критичного мислення» і «Верифікація в Інтернеті» від ВУМ online [12] також вже стали обов'язковою складовою індивідуального завдання при вивченні авторської дисципліни вільного вибору здобувачів «Основи медіаграмотності», оскільки їх змістова складова максимально посилює як загальну компетентність фахівця ЗК 7. ЗДАТНІСТЬ ДО АБСТРАКТНОГО ТА КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ, АНАЛІЗУ ТА СИНТЕЗУ [20].

Треба зазначити, що пріоритет у виборі курсу за об'ємом чи їх кількістю не впливає на загальну оцінку і є лише складовою індивідуального завдання при самостійному опрацюванні дисципліни, тобто, не звільняє від виконання інших науково-дослідних завдань передбачених робочою програмою. При цьому орієнтовна частка МВОК від загального об'єму завдань, відведених на самостійну роботу не повинна перебільшувати 50% годин.

За відгуками здобувачів, які проходили МВОК у рамках самостійної роботи при вивченні авторських дисциплін «Діяльність закладу освіти у сфері зв'язків з громадськістю», «Основи медіаграмотності» та «Управління інформаційними зв'язками» в умовах магістерської підготовки одногосно висловилися за доцільність використання МВОК та вільного вибору їх за власним вподобанням із запропонованого викладачем переліку.

Висновки. Перспективи подальших досліджень. Вважаємо, що впровадження вищевказаних МВОК у підготовку майбутніх менеджерів закладів освіти є обґрунтованим. Зауважимо, що проходження МВОК ніякою мірою не може замінити класичні форми аудиторної роботи, а лише дозволяє поглибити обізнаність з тією чи іншою темою дисципліни; поповнити практичний інструментарій здобувача; сприяє розширенню кругозору та відкриттю нових

перспектив у певному управлінському питанні, мотивує займатися окремими питанням (темами) більш сфокусовано та дозволяє поглянути на певне питання з іншого боку, можливо, відмінного від погляду викладача.

Окрім того, приємним бонусом при проходженні окремих онлайн курсів стане перезарахування годин сертифікату про успішне завершення навчання на підвищення кваліфікації. Проте, впровадження такої форми роботи дасть максимальний ефект при дотриманні здобувачами академічної доброчесності МВОК, високої самоорганізації та зацікавленості у тематиці висвітлених питань.

Вважаємо за необхідне продовжувати наукові розвідки у цьому напрямі, зокрема подальшого вивчення потребує питання теоретичного обґрунтування моделі інтеграції МВОК у підготовку майбутніх менеджерів освіти.

Використані джерела

1. Educational Era. СТУДІЯ ОНЛАЙН-ОСВІТИ. URL : <https://www.ed-era.com/>
2. Oliynyk V. Pedagogical Model of Preparation of Future Engineers in Specialty “Electric Power, Electrical Engineering and Electrical Mechanics” with Use of Massive Online Courses / V. Oliynyk, O. Samoilenko, I. Batsurovska, N. Dotsenko, O. Gorbenko // Information Technologies and Learning Tools. – Vol. 73. – N 5 (2019). – P. 161–173. URL : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2864/1563>
3. Prometheus. НАЙКРАЩІ ОНЛАЙН-КУРСИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ. URL : <https://prometheus.org.ua/>
4. Prometheus. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ. URL : <https://prometheus.org.ua/courses-for-teachers/>
5. Shalatska H. The efficiency of MBOKS implementation in teaching English for professional purposes. Information Technologies and Learning Tools. 66(4). (2018). pp. 186-196.
6. Word та Excel: інструменти і лайфхаки: МВОК на платформі Prometheus. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:DNU+PRIN-101+2017_T1/about

7. Академічна доброчесність в університеті: МВОК на платформі ВУМ online. URL : <https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>

8. Академічна доброчесність: МВОК на платформі EdEra. URL : <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>

9. Бацуровська І. В. Теоретичні і методичні засади освітньо-наукової підготовки магістрів в умовах масових відкритих дистанційних курсів. 2019. PhD Thesis. Житомирський державний університет імені Івана Франка. 644 с.

10. Буцький В., Буцька Л. Перспективи вищої технічної освіти із використанням масових відкритих онлайн-курсів. *За. InterConf.*

11. Візуалізація даних: МВОК на платформі Prometheus. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/DV101/2016_T3/about

12. ВУМ online. Головна. URL : <https://vumonline.ua/>

13. Ефективні комунікації для освітніх управлінців: МВОК на платформі EdEra. URL : <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA-SMARTOSVITA+EC101+EC101/about>

14. Комунікаційні інструменти для побудови репутації: МВОК на платформі Prometheus URL: https://edx.prometheus.org.ua/courses/NaUKMA/CI101/2014_T1/about

15. Конотоп О. С. Масові відкриті онлайн-курси для формування і розвитку критичного мислення студентів як основи формування іншомовної навчально-стратегічної компетентності. *Науково-методичний журнал "Іноземні мови"*. 2020. 104(4). С. 26-33.

16. Кузьменко Г., Хорольський О. Масові відкриті онлайн-курси у контексті трансформації вищої освіти України. *Педагогічні науки*, 2015, 63. С. 56-61

17. Махиня Т. А. Використання масових відкритих онлайн курсів у підготовці керівників закладів освіти в умовах магістратури. *Зб. регі. наук.-пр. інтернет-конференції «Андрагогічний супровід особистісного та професійного зростання педагога» (м. Житомир, 30 вересня 2020р.)*. С. 62-71

18. Навчальний план підготовки здобувачів ОПП «Управління навчальним закладом» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» (2019).

URL : <http://umo.edu.ua/pidghotovki-maghistriv-np>

19. Наукова комунікація в цифрову епоху: МВОК на платформі Prometheus. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UKMA+SCDA101+2020_T1/about

20. Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» в ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (2020). URL : <http://umo.edu.ua>

21. Основи інформаційної безпеки: МВОК на платформі Prometheus. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/KPI/IS101/2014_T1/about

22. Петренко С. Сутність та особливості українських платформ масових відкритих онлайн-курсів (МВОК). *Інноватика у вихованні*. 2020. Вип. 11. С. 165-173.

23. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 р. № 959. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/073-menedzhment-magistr.pdf>

24. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації (2018): Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 67-р., <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>

25. Рамка цифрової компетентності DigComp 2.1 (2017), <http://dystosvita.blogspot.com/2018/02/digcomp-2017.html>

26. Семеніхіна О. В., Юрченко А. О., Сбруєва А. А., Кузьмінський А. І., Кучай О. В., Біда О. А. Відкриті цифрові освітні ресурси у галузі ІТ: кількісний аналіз. *Information Technologies and Learning Tools*, 75(1) С. 331-348.

27. Терлецька Т. Аналіз використання масових відкритих онлайн курсів в освітньому процесі університету на прикладі спеціальності «Дошкільна освіта». *Електронне наукове фахове видання “Відкрите освітнє Е-середовище сучасного університету”*. 2020 (8). С. 136-146.

28. Цифрові комунікації в глобальному просторі: МВОК на платформі Prometheus. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+ITArts101+2017_T1/about

29. Шарова Т. М. Фахова підготовка майбутніх вчителів української мови і літератури засобами масових онлайн-курсів на платформі Edera. *Тренди в освіті: матеріали Міжнар. наук.-метод. семінару (21 березня 2019 р., м. Гомель)*. 2019. С. 81-86.

30. Шарова Т. М.; Шаров С. В. Масові відкриті онлайн курси як можливість підвищення конкурентоспроможності фахівця. *Молодий вчений*, 2018, 9.61.1. С. 137-140.

31. Шарова, Т. М. Цифровий формат освіти та комунікація: огляд онлайн курсів. In: *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід: зб. матеріалів III міжнар. наук.-практ. конф. (14-15 трав. 2020 р.)* Видавництво СумДПУ імені АС Макаренка, Суми. 2020. С. 144-149.

32. Шуневич Б., Рак Н. Перспективи використання масових відкритих онлайн-курсів у закладах вищої освіти України. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 34 (2019).

References

1. Educational Era. STUDIYA ONLAYN-OSVITY. URL : <https://www.ed-era.com/>
2. Oliynyk V. Pedagogical Model of Preparation of Future Engineers in Specialty “Electric Power, Electrical Engineering and Electrical Mechanics” with Use of Massive Online Courses / V. Oliynyk, O. Samoylenko, I. Batsurovska, N. Dotsenko,

O. Gorbenko // Information Technologies and Learning Tools. – Vol. 73. – N 5 (2019). – P. 161–173. URL : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2864/1563>

3. Prometheus. NAYKRASHCHI ONLAYN-KURSY UKRAYINY TA SVITU. URL : <https://prometheus.org.ua/>

4. Prometheus. PIDVYSHCHENNYA KVALIFIKATSIYI DLYA VCHYTELIV. URL : <https://prometheus.org.ua/courses-for-teachers/>

5. Shalatska H. The efficiency of MBOKS implementation in teaching English for professional purposes. Information Technologies and Learning Tools. 66(4). (2018). pp. 186-196.

6. Word ta Excel: instrumenty i layfkhaky: MVOK na platformi Prometheus. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:DNU+PRIN-101+2017_T1/about

7. Akademichna dobrochesnist' v universyteti: MVOK na platformi VUM online. URL : <https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>

8. Akademichna dobrochesnist': MVOK na platformi EdEra. URL : <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>

9. Batsurovs'ka I. V. Teoretychni i metodychni zasady osvith'o-naukovoyi pidhotovky mahistriv v umovakh masovykh vidkrytykh dystantsiynykh kursiv. – Dysertatsiya na zdobuttya naukovooho stupenya doktora pedahohichnykh nauk za spetsial'nistyu 13.00.04 «Teoriya i metodyka profesiynoyi osvity» (011 – Osvitni, pedahohichni nauky). – ZHDU, Zhytomyr, 2018. 644 p.

10. Buts'kyk V., Buts'ka L. Perspektyvy vyshchoyi tekhnichnoyi osvity iz vykorystanniam masovykh vidkrytykh onlayn-kursiv. *Za. InterConf.*

11. Vizualizatsiya danykh: MVOK na platformi Prometheus. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/DV101/2016_T3/about

12. VUM online. Holovna. URL : <https://vumonline.ua/>

13. Efektyvni komunikatsiyi dlya osvitnikh upravlintsiv: MVOK na platformi EdEra. URL : <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA-SMARTOSVITA+EC101+EC101/about>

14. Komunikatsiyni instrumenty dlya pobudovy reputatsiyi: MVOK na platformi Prometheus URL:

https://edx.prometheus.org.ua/courses/NaUKMA/CI101/2014_T1/about

15. Konotop O. S. Masovi vidkryti onlayn-kursy dlya formuvannya i rozvytku krytychnoho myslennya studentiv yak osnovy formuvannya inshomovnoyi navchal'no-stratehichnoyi kompetentnosti. *Naukovo-metodychnyy zhurnal «Inozemni movy»*. 2020. 104(4). p. 26-33.

16. Kuz'menko H., Khorol's'kyy O. Masovi vidkryti onlayn-kursy u konteksti transformatsiyi vyshchoyi osvity Ukrainy. *Pedahohichni nauky*, 2015, 63. p. 56-61

17. Makhynya T. A. Vykorystannya masovykh vidkrytykh onlayn kursiv u pidhotovtsi kerivnykiv zakladiv osvity v umovakh mahistratury. *Zb. nauk.-pr. internet-konferentsiyi «Andrahohichnyy suprovid osobystisnoho ta profesiynoho zrostannya pedahoha» (m. Zhytomyr, 30 veresnya 2020r.)*. p. 62-71

18. Navchal'nyy plan pidhotovky zdobuvachiv OPP «Upravlinnya navchal'nym zakladom» drugoho (mahisters'koho) rivnya vyshchoyi osvity haluzi znan' 07 «Upravlinnya ta administruvannya» spetsial'nosti 073 «Menedzhment». (2019). URL : <http://umo.edu.ua/pidghotovki-maghistriv-np>

19. Naukova komunikatsiya v tsyfrovu epokhu: MVOK na platformi Prometheus. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UKMA+SCDA101+2020_T1/about

20. Osvitno-profesiyna prohrama pidhotovky zdobuvachiv drugoho (mahisters'koho) rivnya vyshchoyi osvity za spetsial'nistyu 073 «Menedzhment» v DZVO «Universytet menedzhmentu osvity» (2020). URL : <http://umo.edu.ua>

21. Osnovy informatsiyanoi bezpeky: MVOK na platformi Prometheus. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/KPI/IS101/2014_T1/about

22. Petrenko S. Sutnist' ta osoblyvosti ukrayins'kykh platform masovykh vidkrytykh onlayn-kursiv (MVOK). *Innovatyka u vykhovanni*. 2020.Vyp.11. p. 165-173.

23. Pro zatverdzhennya standartu vyshchoyi osvity za spetsial'nistyu 073 «Menedzhment» dlya drugoho (mahisters'koho) rivnya vyshchoyi osvity : nakaz

Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 10.07.2019 r. № 959. URL:

[https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-](https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/073-menedzhment-magistr.pdf)

24. Pro skhvalennya Kontseptsiyi rozvytku tsyfrovoyi ekonomiky ta suspil'stva Ukrainy na 2018-2020 roky ta zatverdzhennya planu zakhodiv shchodo yiyi realizatsiyi (2018): Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.01.2018 r № 67-p., <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>

25. Ramka tsyfrovoyi kompetentnosti DigComp 2.1 (2017), <http://dystosvita.blogspot.com/2018/02/digcomp-2017.html>

26. Semenikhina O. V., Yurchenko A. O., Sbruyeva A. A., Kuz'mins'kyy A. I., Kuchay O. V., Bida O. A. Vidkryti tsyfrovi osvitni resursy u haluzi IT: kil'kisnyy analiz. *Information Technologies and Learning Tools*, 75(1) p. 331-348.

27. Terlets'ka T. Analiz vykorystannya masovykh vidkrytykh onlayn kursiv v osvitn'omu protsesi universytetu na prykladi spetsial'nosti «Doshkil'na osvita». *Elektronne naukove fakhove vydannya «Vidkryte osvitnye E-seredovyshe suchasnoho universytetu»*, 2020, 8: 136-146.

28. Tsyfrovi komunikatsiyi v hlobal'nomu prostori: MVOK na platformi Prometheus. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+ITArts101+2017_T1/about

29. Sharova T. M. Fakhova pidhotovka maybutnikh vchyteliv ukrayins'koyi movy i literatury zasobamy masovykh onlayn-kursiv na platformi Edera. *Trendy v osviti: materialy Mizhnar. nauk.-metod. seminaru (21 bereznya 2019 r., m. Homel')*. 2019. p. 81-86.

30. Sharova T. M.; Sharov S. V. Masovi vidkryti onlayn kursy yak mozhlyvist' pidvyshchennya konkurentospromozhnosti fakhivtsya. *Molodyy vchenyy*. 2018. 9.61.1. C. 137-140.

31. Sharova T. Tsyfrovyi format osvity ta komunikatsiya: ohlyad onlayn kursiv. *In: Akademichna kul'tura doslidnyka v osvitn'omu prostori: yevropeys'kyy ta natsional'nyy dosvid: zb. materialiv III mizhnar. nauk.-prakt. konf., 14-15 trav. 2020 r. Vydavnytstvo SumDPU imeni AS Makarenka, Sumy, 2020. p. 144-149.*

32. Shunevych B., Rak N. Perspektyvy vykorystannya masovykh vidkrytykh onlayn-kursiv u zakladakh vyshchoyi osvity Ukrayiny. *Visnyk L'vivs'koho universytetu. Seriya pedahohichna*. 34 (2019).

МАХИНЯ Татьяна Анатольевна,
кандидат педагогических наук, доцент,
профессор кафедры педагогики,
администрирования и специального
образования
Учебно-научный институт менеджмента и
психологии
Государственное высшее учебное заведение
«Университет менеджмента образования»

ИНТЕГРАЦИЯ МАССОВЫХ ОТКРЫТЫХ ОНЛАЙН КУРСОВ В ПРОЦЕСС ПОДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРОВ ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ МАГИСТРАТУРЫ

В статье приводятся промежуточные результаты исследования, основанного на материалах анонимного онлайн опроса 107 соискателей второго (магистерского) уровня высшего образования образовательно-профессиональной программы «Управление учебным заведением» специальности 073 «Менеджмент» отрасли знаний 07 «Управление и администрирование», которые учились в 2018 -2020 годах в ГЗВО «Университет менеджмента образования», о целесообразности внедрения массовых открытых онлайн курсов (МООК) в их магистерскую подготовку.

На основе контент-анализа аннотаций и программ массовых открытых онлайн курсов, представленных на платформах Prometheus, EdEra и ВУМ online, а также опыта прохождения МООК студентами УМО в период с 2017 по 2020 годы, подготовлено таблицу их соответствия общим компетентностям соискателей второго (магистерского) уровня высшего образования образовательно-профессиональной программы «Управление учебным заведением» специальности 073 «Менеджмент» отрасли знаний 07 «Управление и администрирование».

Студенты проявили заинтересованность относительно возможности перезачисления часов, прописанных в сертификате по окончании прохождения массового открытого онлайн курса по выбору на одной из открытых бесплатных платформ, как часть обязательного индивидуального задания при выполнении самостоятельной работы соискателем в межсессионный период. Установлено, что интеграция МООК в подготовку будущих менеджеров образования даст максимальный эффект при соблюдении соискателями академической добросовестности, высокой самоорганизации и заинтересованности в тематике

освещенных вопросов. Приведен перечень таких курсов при изучении отдельных дисциплин.

В ходе анонимного опроса и интервью соискателей установлено оптимальную долю MOOK (не более 50%) от общего числа часов, отведенных на самостоятельное изучение дисциплины. При этом установлено, что MOOK не могут заменить собой другие виды заданий для самостоятельной работы и должны быть согласованы с преподавателем, как такие, которые максимально углубляют знакомство с той или иной темой дисциплины; пополняют практический инструментарий соискателя; способствуют расширению кругозора и открытию новых перспектив в определенном управленческом вопросе, мотивируют заниматься отдельным вопросам (темам) более сфокусировано и позволяют взглянуть на определенный вопрос с другой стороны, возможно, отличного от точки зрения преподавателя.

Ключевые слова: магистратура, управление учебным заведением, менеджер образования, руководитель, массовый открытый онлайн курс, Prometheus, EdEra, ВУМ online

МАКХУНІА Tetiana,
Phd, associate professor
professor of department of pedagogy,
administration and special education
Educational and Research Institute of
Management and Psychology
State Higher Educational Institution
«University of Education Management»

INTEGRATION OF MASSIVE OPEN ONLINE COURSES IN MASTER'S TRAINING OF FUTURE EDUCATIONAL MANAGERS

The article presents the intermediate results of a study based on the materials of an anonymous online survey of 107 applicants for the second (master's) level of higher education educational and professional program "Management of educational institution" specialty 073 "Management" in the field of knowledge 07 "Management and Administration", who studied in 2018 -2020 in the State Educational Institution "University of Education Management", on the feasibility of introducing Massive Open Online Courses (MOOC) in their master's training.

Based on the content analysis of annotations and programs of mass open online courses presented on the platforms Prometheus, EdEra and VUM online, as well as the experience of passing MOOC students UMO in the period from 2017 to 2020, developed a table of their compliance with the general competencies of second (master)

level of higher education of the educational-professional program "Management of educational institution" of specialty 073 "Management" of the field of knowledge 07 "Management and administration".

Students expressed interest in the possibility of recalculating the hours specified in the certificate as a result of a mass open online elective course on one of the open free platforms, as part of the mandatory individual task when performing independent work by the applicant in the intersessional period. It is established that the integration of the MOOC in the master's training of future educational managers will give the maximum effect in the observance of academic integrity, high self-organization and interest in the topics covered. The list of such courses at studying of separate disciplines is resulted.

An anonymous survey and interview of applicants established the optimal share of MOOC (no more than 50%) of the total number of hours devoted to self-study of the discipline. It is established that the MOOC should not replace other types of tasks for independent work and should be agreed with the teacher, as those that deepen awareness of a topic of the discipline; replenish the practical tools of the applicant; help to broaden the horizons and open new perspectives in a particular management issue, motivate to deal with individual issues (topics) more focused and allow you to look at a particular issue from another angle, perhaps different from the view of the teacher.

Keywords: master's training, school management, education manager, supervisor, Massive Open Online Courses (MOOC), Prometheus, EdEra, VUM online